

Udvidet resume GLA:D Årsrapport 2014

Nationale og internationale kliniske retningslinjer anbefaler, at behandling af patienter med knæ- og hofteartrose starter med patientuddannelse, træning og vægttab (ved behov). På trods af dette lever det behandlingsforløb, som patienten tilbydes, ikke op til disse retningslinjer. Godt liv med Artrose i Danmark (GLA:D) er et nationalt initiativ fra Forskningsenheden for Muskuloskeletal Funktion og Fysioterapi ved Syddansk Universitet med det overordnede formål at implementere kliniske retningslinjer for artrose i klinisk praksis i Danmark.

GLA:D består af tre dele

- Uddannelse af fysioterapeuter til at varetage patientuddannelse og neuromuskulær træning for patienter
- Uddannelse og neuromuskulær træning af patienter på de enkelte GLA:D-enheder
- Registrering af patientdata i det nationale GLA:D-register

GLA:Ds mål

- Samme muligheder og forudsætninger for evidensbaseret behandling uanset bopæl, økonomi og sundhedssektor
- Reduceret smerte
- Reduceret medicinforbrug
- Forøget fysisk aktivitetsniveau
- Forøget livskvalitet
- Færre besøg i sundhedssektoren, og lavere omkostninger for individet og samfundet

Resultater i korthed 2014: Hvor mange og hvem er med i GLA:D-registret, og hvordan går det dem?

Hvem deltager i GLA:D?

Den gennemsnitlige GLA:D-patient er en overvægtig, 64 år gammel, gift kvinde med knæsmerte. Men ser man på alle patienter i GLA:D er de mellem 18-94 år, 25% er mænd, 30% er normalvægtig, 25% bor alene og 25% oplever hoftesmerte som deres primære problem. De fleste har problemer fra mere end et knæ/en hofte, og 1 ud af 3 har også problemer med hænder/fingre. Komorbiditeter er almindelige. 1 ud af 3 har forhøjet blodtryk. Hjertesygdom, lungesygdom og diabetes rapporteres hos 6-8% af de 3,477 patienter, der har bidraget med data fra 31. januar 2013 til 31. december 2014. 57% anvender enten paracetamol, NSAID eller opioider i de sidste 3 måneder.

32% af GLA:D-patienterne arbejder fuld tid, 50% er pensionister og 17% er gået på efterløn, førtidspension eller er sygemeldt på fuld tid eller deltid. 14% af knæpatienterne (n=2.534) og 8% af hoftepatienterne

For mere information: Ewa M. Roos (eroos@health.sdu.dk) og Søren T. Skou (sots@rn.dk), Forskningsenheden for Muskuloskeletal Funktion og Fysioterapi, Syddansk Universitet.

(n=932) har været sygemeldt inden for det sidste år før GLA:D pga. deres led. For 58% har sygemeldingen været under 1 måned, for 23% 1-3 mdr. og for 20% mere end 3 mdr.

Hvilke ændringer ses der ved 3 og 12 måneder efter GLA:D?

GLA:D-patienterne evalueres igen 3 og 12 mdr. efter start i GLA:D. Den 31. december 2014 havde 2.290 patienter været til første besøg og 3 mdr. opfølgning, og 425 patienter havde været til første besøg og 12 mdr. opfølgning. Resultaterne nedenfor er baseret på de patienter, hvor der er data tilgængelige ved begge opfølgninger (parrede data). **Vær opmærksom på at da data kommer fra et register, uden en kontrolgruppe, og da behandlingen blev givet i klinisk praksis, og ikke i et kontrolleret forskningsmiljø, kan det ikke udelukkes, at andre faktorer end GLA:D-behandlingen er årsag til de ændringer, der ses.**

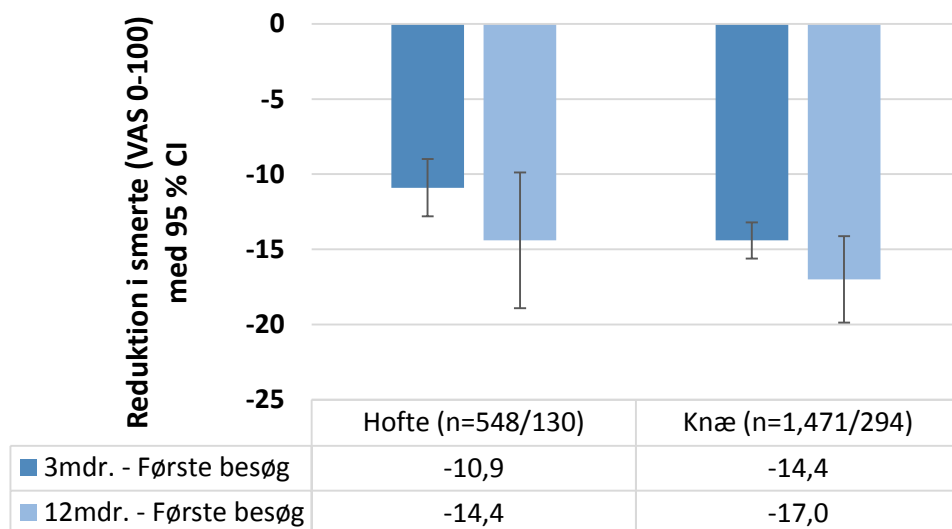
Mens 54 patienter (12,7%) var sygemeldte inden for det sidste år før GLA:D pga. deres led, var kun 35 (8,2%) sygemeldte i året efter GLA:D pga. deres led. Mens 57% anvendte smertestillende medicin (paracetamol, NSAID eller opioider) ved første besøg, anvendte 36% færre patienter smertestillende medicin efter 3 mdr. På samme måde var frygt for at bevæge sig pga. leddet reduceret, og 1 ud af 3 havde øget deres fysiske aktivitetsniveau efter 3 og 12 mdr. Efter 3 mdr. var ganghastigheden øget, det samme var evnen til at rejse og sætte sig på en stol. Smerteintensiteten var reduceret efter 3 mdr. og yderligere reduceret efter 12 mdr. (se figur nedenfor), og ledrelateret livskvalitet forbedredes ligeledes efter 3 og 12 mdr. Ved første besøg var BMI 28.3 for dem med knæsmerte og 26.6 for dem med hoftesmerte. Efter 3 mdr. lå BMI lidt lavere, nemlig 28.1 og 26.3.

Er der forskel på patienter med knæ- og hoftesmerte?

Der var få forskelle på patienter med problemer med knæet og hoften. Tiltroen til egen formåen øgedes og antallet af patienter, der ønskede operation reduceredes hos knæpatienterne, mens tiltroen til egen formåen var det samme og antallet der ønskede operation øgedes hos hoftepatienterne.

Hvordan var deltagelsen i GLA:D, og hvor tilfredse er patienterne med GLA:D?

Ca. 90% deltog i to uddannelsessessioner, og 84% deltog i mindst 10 superviserede neuromuskulære træninger. 95% og 91% er tilfredse eller meget tilfredse med GLA:D efter 3 og 12 mdr., og de fleste patienter anvender det, de har lært i GLA:D, hver dag, både efter 3 (n=2030) og 12 mdr. (n=427)

For mere information: Ewa M. Roos (eroos@health.sdu.dk) og Søren T. Skou (sots@rn.dk), Forskningsenheden for Muskuloskeletal Funktion og Fysioterapi, Syddansk Universitet.